

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 19301/2021 din data de 29.10.2021

Domnului Ciprian Bucur,
Secretar general al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

L. 477 / 2.11.2021

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 4698 din 27.09.2021 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii Propunerea legislativă pentru modificarea art. 215 alin. (1) și completarea art. 522 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, (b421/21.09.2021), în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 19 octombrie 2021 a Comisiei nr. 1 - judecatori „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Comisia a apreciat că nu se impune modificarea legislativă în forma propusă, exprimând un punct de vedere negativ cu privire la aceasta.

Sub un prim aspect, s-a constatat că propunerea legislativă vizează modificarea alineatului (1) al articolului 215 din Codul de procedură civilă, astfel încât să fie menționată expres obligativitatea stabilirii unor intervale orare diferite pe grupe de cauze și a fixării cauzelor în care este necesară administrarea unei probațiuni extinse în intervalele finale ale ședinței de judecată.

O astfel de modificare *nu este necesară*, întrucât, pe de o parte, art. 215 alin. (1) din Codul de procedură civilă consacră și în reglementarea actuală obligativitatea fixării intervalor orare orientative pentru strigarea cauzelor și a menționării acestora în lista de ședință. Astfel, *de lege lata* art. 215 alin. (1) teza a II-a prevede expres că „Lista va cuprinde și intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor.” Caracterul imperativ al acestei prevederi este în afara oricărui echivoc, fiind evident că cele statuate constituie o obligație, iar nu o recomandare pentru instanțe.

Aplicarea concretă a acestei dispoziții legale reprezintă atributul completului de judecată, care trebuie să realizeze managementul ședinței de judecată cu luarea în considerare a naturii, specificului și a altor elemente particulare care se pot ivi în cauzele înscrise pe lista de ședință.

În acest context, nu ar putea fi exclusă nici posibilitatea ca și o cauză în care se administrează un probatoriu complex să fie fixată la începutul ședinței de judecată, dacă interesul înfăptuirii justiției impune acest fapt. Cu titlu de exemplu, s-ar putea afla într-o astfel de situație

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

o cauză în care martorii se pot prezenta doar la ora de început a ședinței de judecată, iar acest fapt este adus la cunoștința instanței de la termenul în care probele au fost încuviințate. Pentru o asemenea ipoteză, instituirea la nivelul legii a obligației de a striga cauza la sfârșitul ședinței de judecată ar putea constitui chiar un impediment în calea administrării eficiente a procesului, consecință care, în mod necesar, trebuie evitată.

Pe de altă parte, detalierea în sensul propus nu este specifică unei reglementări primare. Mai potrivit ar fi ca o astfel de prevedere să fie consacrată la nivelul reglementării secundare și să aibă caracter de recomandare, astfel încât să permită o aplicare flexibilă care să răspundă situațiilor diverse care se pot ivi în practică.

De altfel, există deja o reglementare secundară în acest sens, instituită inițial prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 734 din 12.05.2020, prin care s-au stabilit mai multe reguli de desfășurare a activității administrativ-judiciare a instanțelor judecătorești în perioada 15.05.2020 – 31.08.2020. Potrivit art. I pct. 8 alin. (1) și (2) din această hotărâre: „(1) Președintele completului de judecată dispune întocmirea listei de ședință prin gruparea cauzelor pe intervale orare, urmărindu-se limitarea numărului de persoane prezente concomitent în sala de ședință și valorificarea eficientă a intervalelor orare stabilite, astfel încât să se asigure respectarea regulilor de distanțare socială. În acest sens, președintele completului va putea avea în vedere și identitatea de părți sau de avocați ori de alți participanți în procedurile judiciare, în cauzele aflate pe lista de ședință. Lista, conținând intervalele orare alocate fiecărui grup de cauze, se comunică prin publicare pe pagina de internet a instanței și prin orice alt mijloc de informare publică.

(2) La stabilirea listei de ședință pe intervale orare, președintele completului va avea în vedere duratele de timp necesare, de suspendare a ședinței de judecată pentru aerisirea/dezinfectarea sălii de ședință.”

Ulterior aceste dispoziții au fost modificate prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1095 din 20.08.2020, după cum urmează:

„(1) Președintele completului de judecată dispune întocmirea listei de ședință prin gruparea cauzelor pe intervale orare, urmărindu-se limitarea numărului de persoane prezente concomitent în sala de ședință și valorificarea eficientă a intervalelor orare stabilite, astfel încât să se asigure respectarea regulilor de distanțare socială. În acest sens, președintele completului va putea avea în vedere și identitatea de părți sau de avocați ori de alți participanți în procedurile judiciare, în cauzele aflate pe lista de ședință. Lista, conținând intervalele orare alocate fiecărui grup de cauze, se comunică prin publicare pe pagina de internet a instanței și prin orice alt mijloc de informare publică cu cel puțin 24 de ore înaintea termenului de judecată, cu excepția situației în care acest termen nu poate fi respectat în cauzele urgente.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

(2) La stabilirea listei de ședință pe intervale orare, președintele completului va avea în vedere duratele de timp necesare instrumentării cauzei și suspendării ședinței de judecată pentru aerisirea/dezinfectarea sălii de ședință. Pentru cauzele complexe (de exemplu: cu mai mulți martori de audiat, cu părți numeroase, derulate în sistem de videoconferință) se recomandă fixarea unei ore distincte la finalul ședinței de judecată sau alocarea unei ședințe separate. Este recomandat ca judecătorul să nu stabilească în cadrul aceleiași ședințe de judecată mai multe cauze care să impună administrarea unei probațiuni complexe.”

Prin aceeași hotărâre, s-a prevăzut că aceste dispoziții modificate intră în vigoare începând cu 1 septembrie 2020 și se aplică pe toată durata stării de alertă.

După cum se poate observa, reglementarea secundară adoptată de Secția pentru judecatori oferă criterii suficiente pentru rezolvarea corespunzătoare a unor situații diverse. În același timp, aceasta prezintă avantajul incontestabil al flexibilității, fiind oricând posibilă modificarea acestor dispoziții, în condiții de celeritate, pentru a răspunde și altor situații care se pot ivi în practică.

Sub cel de-al doilea aspect, Comisia a reținut că propunerea legislativă vizează completarea art. 522 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin reglementarea unui nou caz în care poate fi introdusă o contestație privind tergiversarea procesului, și anume *când instanța și-a nesocotit obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1).*

Completarea propusă nu are nicio legătură cu rațiunea pentru care a fost reglementat acest instrument procedural, al cărui scop este acela de a remedia *încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil.*

Este evident că termenul optim și previzibil în care trebuie soluționată o cauză nu poate fi afectat de faptul că în lista de ședință nu este indicat corespunzător intervalul orar pentru strigarea acesteia sau de faptul că aceasta este fixată, prin lista de ședință, la începutul sau la sfârșitul ședinței de judecată ori într-un alt interval de timp al ședinței.

Prin urmare, completarea propusă este lipsită de relevanță, fiind străină de rațiunea pentru care a fost reglementată procedura contestației privind tergiversarea procesului.

Pe de altă parte, semnalăm faptul că orice inițiativă legislativă nu trebuie să ignore nevoia destinatarilor normelor juridice de a se raporta la un cadru normativ stabil și predictibil. Instabilitatea cadrului normativ trebuie evitată întrucât afectează calitatea acestuia și conduce, inevitabil, la incertitudine juridică și chiar la abordări neunitare în procesul de aplicare a legilor.

Tocmai pentru acest motiv, mai cu seamă când se pune problema modificării codurilor de procedură, orice demers de modificare sau completare a legislației trebuie atent evaluat înainte

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

de a fi inițiat, inclusiv din perspectiva implicațiilor pe care le-ar avea asupra stabilității cadrului normativ, cu toate consecințele negative pe care le-ar aduce afectarea acestui principiu.

Este evident faptul că promovarea unor inițiative legislative numeroase și fragmentate nu poate fi în consonanță cu aceste repere firești, care trebuie să caracterizeze procedura legislativă. Cu atât mai mult, fiind vorba de Codul de procedură civilă, modificările repetate, la intervale de timp nejustificat de mici, nu ar putea aduce vreun beneficiu real pentru calitatea cadrului normativ. Dimpotrivă, astfel de abordări cresc riscul adoptării unor reglementări necorelate sau chiar contradictorii, fapt care ar afecta grav derularea relațiilor sociale vizate de aceste reglementări.

Un demers constructiv și coerent de modificare a Codului de procedură civilă ar trebui să presupună o abordare exhaustivă, integrată și corelată a materiei, iar nu una fragmentată, astfel încât să poată crea toate premisele pentru asigurarea unui cadru normativ complet și predictibil pentru destinatarii săi.

În același timp, trebuie înțeles faptul că stabilitatea reglementărilor Codului este esențială și poate fi asigurată doar prin evitarea modificărilor repetate la intervale scurte de timp.

Chiar și în cazul unor modificări și completări necesare, situație care nu se regăsește în privința propunerii legislative transmise spre avizare, este de dorit ca acestea să nu fie promovate separat și fragmentat. Dimpotrivă, un demers de modificare a Codului de procedură civilă trebuie să fie precedat de o analiză consistentă, care să identifice toate sau cât mai multe dintre aspectele care reclamă modificări sau completări și să creeze premisele pentru un viitor cadru normativ coerent, corelat și, în același timp, stabil.

Or, este evident faptul că propunerea legislativă transmisă spre avizare nu răspunde acestor exigențe.

În același timp, menționăm că art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, statuează expres faptul că *„prounerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”*

Evaluarea preliminară a impactului asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, impusă de legiuitor, trebuie să fie efectivă, iar nu abstractă, fapt care implică o analiză concretă și documentată asupra cadrului normativ în vigoare și asupra efectelor previzionate ale intervenției normative preconizate.

Cu atât mai mult o astfel de evaluare concretă este necesară în cazul inițiativelor legislative care vizează modificarea sau completarea Codului de procedură civilă, în condițiile în care orice modificare adusă cadrului procedural sub imperiul căruia se înfăptuiește justiția în litigiile în care

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

sunt aplicabile dispozițiile acestui cod poate avea implicații în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil.

În opinia noastră, în expunerea de motive a propunerii legislative transmisă spre avizare nu este realizată o evaluare concretă a acestui impact, ci doar una abstractă, care nu analizează și posibilele efecte negative ale modificărilor propuse, cum ar fi și cel evidențiat de comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii, care, așa cum s-a arătat mai sus, a semnalat o ipoteză în care instituirea la nivelul legii a obligației de a striga cauza la sfârșitul ședinței de judecată ar putea constitui chiar un impediment în calea administrării eficiente a procesului.

Prin urmare, din această perspectivă demersul normativ în discuție nu respectă nici cerința imperativă reglementată de art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Cu deosebită considerație,

Judecător Mihai - Bogdan Mateescu
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011